

Date: 5th May-2026

MONTESSORI METODIKASI ASOSIDA MAKTABGACHA TA'LIM TASHKIL
ETISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.

Aminjonova Feruza Ikrom qizi

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti talabasi

aminjonovaferuza84@gmail.com

[+998992460204](tel:+998992460204)

Annotatsiya. Mazkur maqolada Montessori metodikasi asosida maktabgacha ta'limni tashkil etishning nazariy va amaliy jihatlari yoritiladi. Unda bolalarning mustaqil fikrlashi, erkin tanlov asosida faoliyat yuritishi hamda individual rivojlanishini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan ta'lim muhiti muhim omil sifatida tahlil qilinadi. Shuningdek, Montessori pedagogikasining asosiy tamoyillari — tayyorlangan muhit, pedagogning yo'naltiruvchi roli, didaktik materiallar orqali o'rganish va bolalarning tabiiy rivojlanish bosqichlarini inobatga olish kabi jihatlari ochib beriladi. Ushbu metodikaning maktabgacha ta'lim tizimidagi samaradorligi va afzalliklari misollar orqali asoslanadi.

Kalit so'zlar: Montessori metodikasi, maktabgacha ta'lim, rivojlantiruvchi muhit, mustaqil ta'lim, didaktik materiallar, individual yondashuv, erkin tanlov, bolalar rivoji, pedagogik texnologiya, innovatsion ta'lim.

PECULIAR FEATURES OF ORGANIZING PRESCHOOL EDUCATION BASED
ON THE MONTESSORI METHOD

Aminjonova Feruza Ikrom qizi

Student of Termiz University of Economics and Service

aminjonovaferuza84@gmail.com

[+998992460204](tel:+998992460204)

Abstract: This article examines the theoretical and practical aspects of organizing preschool education based on the Montessori method. It analyzes the importance of an educational environment that supports children's independent thinking, activity based on free choice, and individual development. Furthermore, the main principles of Montessori pedagogy—such as a prepared environment, the guiding role of the teacher, learning through didactic materials, and consideration of children's natural stages of development—are discussed. The effectiveness and advantages of this methodology in the preschool education system are substantiated with examples.

Keywords: Montessori method, preschool education, developmental environment, independent learning, didactic materials, individual approach, free choice, child development, pedagogical technology, innovative education.

Date: 5th May-2026

ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ НА ОСНОВЕ МЕТОДИКИ МОНТЕССОРИ

Аминжонова Феруза Икром кизи

Студентка Термезского университета экономики и сервиса

aminjonovaferuza84@gmail.com

[+998992460204](tel:+998992460204)

Аннотация: В данной статье рассматриваются теоретические и практические аспекты организации дошкольного образования на основе методики Монтессори. Анализируется значение образовательной среды, направленной на развитие самостоятельного мышления детей, их деятельности на основе свободного выбора, а также поддержку индивидуального развития. Кроме того, раскрываются основные принципы педагогики Монтессори — подготовленная среда, направляющая роль педагога, обучение с использованием дидактических материалов, а также учет естественных этапов развития ребенка. Эффективность и преимущества данной методики в системе дошкольного образования обосновываются на конкретных примерах.

Ключевые слова: методика Монтессори, дошкольное образование, развивающая среда, самостоятельное обучение, дидактические материалы, индивидуальный подход, свободный выбор, развитие детей, педагогические технологии, инновационное образование.

Kirish. Bugungi kunda maktabgacha ta'lim tizimini takomillashtirish, bolalarning intellektual, ijtimoiy va shaxsiy rivojlanishini ta'minlash dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, ta'lim jarayonida zamonaviy pedagogik yondashuvlarni qo'llash orqali bolalarning mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirish, ularning qiziqish va ehtiyojlarini inobatga olgan holda ta'limni tashkil etish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Shu nuqtai nazardan, Montessori metodikasi maktabgacha ta'limni tashkil etishda samarali va innovatsion yondashuvlardan biri sifatida e'tirof etiladi. Montessori metodikasi bolaga yo'naltirilgan ta'lim tizimi bo'lib, unda har bir bolaning individual rivojlanish sur'ati, qiziqishlari va imkoniyatlari asosiy o'ringa qo'yiladi. Ushbu metodika asosida tashkil etilgan ta'lim jarayonida bola mustaqil faoliyat yuritadi, erkin tanlov asosida o'rganadi hamda o'z tajribasi orqali bilimlarni egallaydi. Pedagog esa bu jarayonda nazoratchi emas, balki yo'naltiruvchi va kuzatuvchi rolini bajaradi. Mazkur maqolaning maqsadi Montessori metodikasi asosida maktabgacha ta'limni tashkil etishning o'ziga xos xususiyatlarini tahlil qilish, uning nazariy asoslari va amaliy ahamiyatini yoritishdan iborat. Shuningdek, ushbu metodikaning bolalar rivojiga ta'siri va ta'lim samaradorligini oshirishdagi o'rni ko'rib chiqiladi. Montessori metodikasi XX asr boshlarida italiyalik pedagog Maria Montessori tomonidan ishlab chiqilgan bo'lib, u bolalarning tabiiy rivojlanish qonuniyatlariga asoslanadi. Montessori metodikasi — bu bolaga yo'naltirilgan ta'lim-tarbiya tizimi bo'lib, u italiyalik pedagog Maria Montessori tomonidan ishlab chiqilgan.

Date: 5th May-2026

Ushbu metodikaning asosiy g'oyasi — bolani mustaqil, erkin va tabiiy rivojlanishiga imkon berishdir. Ya'ni, bola bilimni tayyor holda emas, balki o'z tajribasi, kuzatuvi va amaliy faoliyati orqali egallaydi.

Montessori metodikasining asosiy xususiyatlari quyidagilardan iborat:

- **Bolaga yo'naltirilganlik** — har bir bola individual shaxs sifatida qaraladi.
- **Erkin tanlov** — bola o'z faoliyatini mustaqil tanlaydi.
- **Tayyorlangan muhit** — maxsus jihozlangan, tartibli va rivojlantiruvchi o'quv muhiti yaratiladi.
- **Didaktik materiallar** — maxsus o'quv vositalari orqali bola sezgi va tajriba asosida o'rganadi.
- **Pedagog roli** — o'qituvchi nazoratchi emas, balki yo'naltiruvchi va kuzatuvchi bo'ladi.

Bu metodika ayniqsa maktabgacha ta'limda keng qo'llaniladi, chunki u bolalarning mustaqil fikrlashi, o'ziga ishonchi va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Ushbu metodikaning markazida bola shaxsi turadi va ta'lim jarayoni uning qiziqishlari, ehtiyojlari hamda individual rivojlanish xususiyatlariga mos ravishda tashkil etiladi. Montessori metodikasining muhim jihatlaridan biri — tayyorlangan muhitdir. Bunday muhitda barcha o'quv materiallari bolalarning yoshiga, qobiliyatiga va rivojlanish bosqichiga mos holda joylashtiriladi. Muhit bolani mustaqil faoliyatga undaydi, unda tartib, estetiklik va qulaylik muhim o'rin tutadi. Didaktik materiallar orqali bola sezgi organlari yordamida bilimlarni o'zlashtiradi, bu esa uning tafakkurini rivojlantirishga xizmat qiladi. Mazkur metodikada pedagogning roli ham o'ziga xosdir. An'anaviy ta'lim tizimidan farqli ravishda pedagog bilim beruvchi emas, balki yo'naltiruvchi va kuzatuvchi sifatida faoliyat yuritadi. U bolalarning qiziqishlarini kuzatadi, zarur paytda yordam beradi va ularning mustaqil ishlashiga sharoit yaratadi. Bu esa bolalarda mas'uliyat, mustaqillik va o'ziga ishonch kabi sifatlarni shakllantiradi. Shuningdek, Montessori metodikasida erkin tanlov tamoyiliga katta e'tibor qaratiladi. Bola o'z faoliyat turini mustaqil tanlaydi, bu esa uning ichki motivatsiyasini oshiradi. Natijada, o'quv jarayoni majburiy emas, balki qiziqarli va samarali tus oladi. Bugungi kunda Montessori metodikasi ko'plab davlatlarning maktabgacha ta'lim tizimida keng qo'llanilmoqda. Ushbu metodikaning amaliy qo'llanilishi bolalarning har tomonlama rivojlanishiga, ayniqsa ularning ijodiy va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini shakllantirishga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Xulosa qilib aytganda, Montessori metodikasi asosida maktabgacha ta'limni tashkil etish bolalarning individual rivojlanishini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu metodika orqali bolalarda mustaqil fikrlash, erkin tanlov qilish, muammolarni hal etish va o'z faoliyatini boshqarish ko'nikmalari rivojlanadi. Tayyorlangan muhit, didaktik materiallar va pedagogning yo'naltiruvchi roli ta'lim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Shu bois, Montessori metodikasini maktabgacha ta'lim tizimiga keng joriy etish zamonaviy ta'lim talablariga javob beradigan, raqobatbardosh va mustaqil fikrlovchi shaxslarni tarbiyalashda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Date: 5th May-2026

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Montessori M. *The Montessori Method*. — New York: Frederick A. Stokes Company, 1912.
  2. Montessori M. *The Absorbent Mind*. — New York: Holt, Rinehart and Winston, 1967.
  3. Lillard A. S. *Montessori: The Science Behind the Genius*. — New York: Oxford University Press, 2017.
  4. Standing E. M. *Maria Montessori: Her Life and Work*. — New York: Plume, 1998.
  5. Hainstock E. G. *Teaching Montessori in the Home: The Preschool Years*. — New York: Plume, 1997.
  6. O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta’lim vazirligi. *Ilk qadam davlat o‘quv dasturi*. — Toshkent, 2018.
  7. To‘xtaxodjayeva M. *Pedagogika*. — Toshkent: O‘qituvchi, 2010.
  8. Ishmuhamedov R. *Innovatsion pedagogik texnologiyalar*. — Toshkent: Fan va texnologiya, 2014.
- www.pedagog.uz
  - www.ziyonet.uz
  - www.edu.uz

